

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в Освенці (Польща)
Університет економіки в Братиславі (Словаччина)

V Міжнародна науково-практична конференція

**“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІ І ВИКЛИКИ”**

Збірник тез доповідей

11-12 квітня 2023 р.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 10 від 26 квітня 2023 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачєво, 11-12 квітня 2023 р.). – Мукачєво: МДУ, 2023. – 195 с.

Відповідальний за випуск: ХАУСТОВА Ксенія – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

Технічний редактор: ПУГАЧЕВСЬКА Катерина – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

У збірнику тез за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, здобувачів освіти, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі»; «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

*Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету
за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>*

©Мукачівський державний університет, 2023

© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2023

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ

ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н.М., ХАУСТОВ С.О. СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ У РЕГІОНІ	57
МИХАЛЬЧИНЕЦЬ Н. О. ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК В УМОВАХ ПОДОЛАННЯ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	59
МИКУЛАНИНЕЦЬ С. І., МИКУЛАНИНЕЦЬ В. В. ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ КОМПЛЕКС РЕГІОНУ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ	61
РАШКЕВИЧ О.А., ТОВТ Т.Й. СТРУКТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	63
ФЕЄР А.Є. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	66
ХАУСТОВА К.М., ЛАКАТОШ В.В. ОРГАНІЗАЦІЯ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ РЕГІОНУ	68
ПАПП В.В., БОШОТА Н.В., САХНО Л.Є. РОЛЬ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ У ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ	70
ПАПП В.В., БОШОТА Н.В., БІЛКЕЙ К.Т. РОЛЬ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	72

СЕКЦІЯ 3. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

ВОРОТКОВ В.О. ОБГРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ПОЗИЦІОНУВАННЯ ТОВАРІВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕННОСТІ	75
ДЕНИСЕНКО М.О. ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	76
КЛИМАШ Н.І., ГРАБОВСЬКА Н.В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ	78
КУКУРУДЗ Р.С. ТЕНДЕНЦІЇ ПРОПОЗИЦІЙ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	81
КУЛІНІЧ Т.В., ТИМЧИНА Ю.А. РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СФЕРИ ПОСЛУГ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	82
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., БАБИНЕЦЬ А.В. ЗАСТОСУВАННЯ КОУЧИНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ ТОРГОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	86
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ЧАБАН О.В. УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ ПРИ РОБОТІ НАД АРХІТЕКТУРНИМИ ПРОЕКТАМИ	88
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ПЕЛЕНКО В.В. УПРАВЛІННЯ ЗБУТОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ОПТОВИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	92
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ПОПОВИЧ В.В. КОНЦЕПЦІЯ СИТУАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ СЕРЕДОВИЩА	95
МАРИНЕЦЬ А.В., ТОВТ Т.Й. ОСОБЛИВОСТІ КОМІСІЙНОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ	98
МАСЛИГАН Р.М. СУТНІСТЬ АДМІНІСТРУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ КІБЕРСПОРТИВНИХ КЛУБІВ	100
МИКУЛАНИНЕЦЬ С. І., ІВАНЧИК С. І МУЛЬТИНАЦІОНАЛЬНА КОМПАНІЯ: КРОС-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	102

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ

УДК 332.1:33

Н.М. ГОБЛИК-МАРКОВИЧ

кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри менеджменту,
управління економічними процесами та туризму
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

С.О. ХАУСТОВ

здобувач ОС «Магістр»
спеціальності 242 «Туризм»
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ У РЕГІОНІ

Ефективність формування та використання туристичних дестинацій залежить від якісного їх територіального, організаційно-економічного та ресурсного планування, що забезпечуватиме синергію місцевих туристичних ресурсів та інших видів економічної діяльності регіону. Актуальність стратегічного планування туристичних дестинацій на рівні регіону зумовлена рядом факторів, а саме: наявні туристичних ресурсів, їх особливостей та територіальних локацій, рівня інфраструктурного забезпечення туристичних дестинацій, взаємозв'язків з сферою гостинності та інших галузей розвитку територіальних громад.

Туристична дестинація зазвичай сприймається як територія з певним переліком засобів обслуговування й послуг, зручностей для забезпечення всіляких потреб туристів. Інакше кажучи, туристична дестинація містить у собі найбільш важливі й вирішальні елементи туризму, необхідні для споживачів туристичних послуг. Регіон туристичної дестинації є одним з найважливіших у туристичній системі, тому що самі туристичні дестинації і їхній імідж безпосередньо приваблюють туристів, мотивують їх отримувати відповідні послуги і у такий спосіб активізують всю туристичну систему [1].

Стратегічне планування являє собою особливий вид управлінської діяльності, що полягає в розробці стратегічних рішень, які передбачають постановку цілей і стратегій розвитку територій на довгострокову перспективу, реалізація яких забезпечує ефективне функціонування економіки та швидку адаптацію до змін умов зовнішнього середовища.

Для того, щоб деяка територія стала дестинацією, необхідно виконати наступні умови:

- наявність на цій території засобів розміщення, харчування, розваг та розвиненої транспортної інфраструктури;
- наявність культурно-історичних, природних або інших визначних пам'яток, що цікавлять туристів;
- налагоджена робота комунікаційних та інформаційних систем, а також систем резервування, так як це необхідний інструмент інформування ринку туристичних послуг про дестинації.

Як зазначають науковці Корж Н.В. та Басюк Д.І., «Враховуючи тісний зв'язок туристичних дестинацій з регіональним розвитком, дуже важливо враховувати в управлінні критерій, пов'язаний із стійким розвитком території, а саме – наявність у регіоні концепції стійкого розвитку, ініціативних або робочих груп, що діють за цим

напрямом. Тоді система стратегічного планування буде орієнтуватися на перспективи, а не на сучасні реалії системи регіонального управління, демонструючи напрями її розвитку» [2, с.80].

Світовий досвід свідчить, що практичне використання концепцій конкурентоспроможності дестинації проявляється в розробці програм і стратегій розвитку локальних адміністративних одиниць (громад, округів, провінцій) як територій, привабливих для кваліфікованих кадрів і вибагливих споживачів. Локальні адміністративні одиниці виступають у ролі туристичних дестинацій, а туризм розглядається як форма розширення збуту місцевих товарів і послуг.

В умовах посиленої конкуренції дестинації підвищують свою конкурентоспроможність тільки реалізуючи механізм послідовного накопичення компетенції, інновацій, якості обслуговування, що приводить до отримання необхідних обсягів доходів заради забезпечення гідного рівня життя місцевого населення.

Колектив науковців [3] виділяють різні методологічні підходи до стратегічного планування туристичних дестинацій, які залежать від поставлених завдань, особливостей території, розміру та стадії життєвого циклу дестинації:

1) Функціональний підхід є універсальним для дестинацій будь-якого рівня та розміру, особливо у випадку, якщо мова йде про перші спроби визначення стратегії розвитку туризму. За такого підходу стратегічні цілі формулюються відповідно названих вище пріоритетів, а операційні – конкретизують їх, виходячи з нагальних потреб туристичної дестинації, визначених за допомогою методів стратегічного аналізу;

2) Територіальний підхід є оптимальним для туристичних регіонів: великих міст, областей та їх об'єднань, районів, об'єднаних територіальних громад. Його застосування є доцільним при наявності очевидних диспропорцій, видимих полюсів зростання туризму всередині територій;

3) Продуктовий підхід варто застосовувати у тих випадках, коли туристичний продукт території є недиференційованим або взагалі відсутній, імідж розмитим, а завданням дестинації є визначення видової туристичної спеціалізації і/або налагодження механізмів державно-приватного партнерства в рамках певної продуктової концепції. Такий підхід означає насамперед розроблення концепцій туристичного продукту, актуальних для дестинації і перспективних з точки зору ринкових тенденцій.

У рамках кожного підходу і формуються оперативні цілі стосовно підтримки, реставрації, реконструкції, відновлення існуючих об'єктів туристичного показу й інфраструктури; створення нових об'єктів і реалізації інноваційних проектів; вдосконалення івентивного портфеля. Також уточнюються задачі популяризації кожного концепту.

Отже, можна виділити ряд особливостей, що відрізняють процес стратегічного планування розвитку туристичних дестинацій:

- багаторівневий характер суб'єкта планування - його ядром виступає орган місцевого самоврядування, а іншими складовими є представники громадських організацій і підприємницьких структур;

- основою планування виступає комплекс чинників, серед яких: регіональні плани розбудови територій, наявність інфраструктури туризму у регіоні, географічні та кліматичні особливості локації туристичної дестинації, культурні та історичні особливості місцевості.

- етапи стратегічного планування повинні узгоджуватися на всіх рівнях: регіональному, місцевому та локальному.

- застосування різних методологічних підходів залежно від цілей, територіальних особливостей, розмірів туристичних дестинацій і їх ролі у економіці регіону.

Список використаних джерел:

1. Юрчишина Л. І. Дестинація як основа регіонального розвитку туризму. Економічний вісник. 2017. №4 . С.77-84
2. Корж Н. В., Басюк Д. І. Управління туристичними дестинаціями : підручник. – Вінниця: «ПП«ТД Едельвейс і К», 2017. – 322 с.
3. Дупляк Т. П., Жученко В. Г., Забалдіна Ю. Б. Методологічні підходи до стратегічного планування розвитку туристичної дестинації. Ефективна економіка. DOI: 10.32702/2307-2105-2018.12.78

УДК 332.14: 332.024.2: 332.722.4(477)(045)

Н. О. МИХАЛЬЧИНЕЦЬ

аспірант
Мукачівський державний університет,
м. Мукачеве, Україна

ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК В УМОВАХ ПОДОЛАННЯ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Військова агресія росії проти України спричинила додаткові загрози національній економічній безпеці. Після року активного військового протистояння, процеси подолання загроз вже характеризуються певними позитивними зрушеннями: зростанням обороноздатності, інтеграцією ринків, поглибленням міжнародних економічних зв'язків, розвитком міжнародної кооперації та інтернаціоналізації. У зв'язку із посиленням міжрегіональних диспропорцій соціально-економічного розвитку, багато регіонів України та окремі територіальні громади відчувають реальну потребу у заходах забезпечення економічної безпеки та територіальної цілісності.

Окрім загроз викликаних військовою агресією росії, в Україні існують ще ряд загроз економічній безпеці, що потребують розробки заходів їх подолання. Серед таких загроз корупція, низький рівень інвестицій, нерозвинена інфраструктура, екологічні проблеми, геополітична нестабільність. Корупція та недостатня прозорість у державному управлінні та бізнесі, що призводить до втрат державних ресурсів, зниження ефективності державних програм та проєктів, порушення рівності умов для бізнесу та зростання економічної нерівності. Низький рівень інвестицій та конкурентоспроможності, що ускладнює розвиток підприємництва, знижує рівень зайнятості та доходів населення [1]. Нерозвинена інфраструктура та слабкий розвиток ринків, що обмежує можливості економічного зростання та конкуренції. Екологічні проблеми та недостатня ефективність енергетичного сектору, що створює загрозу для здоров'я населення та навколишнього середовища, а також обмежує можливості розвитку сучасних технологій та економічного зростання [2]. Ризики геополітичної нестабільності та економічної залежності від інших країн, що може призвести до втрат суверенітету та зниження економічної безпеки.

Один з ключових факторів економічної безпеки країни – це розвиток територіальних громад. Існує декілька основних підходів до територіального розвитку в умовах забезпечення економічної безпеки:

– Децентралізація, яка полягає у збільшенні повноважень територіальних органів влади, зокрема, в галузі земельних відносин, розвитку місцевих підприємств, планування територій тощо [3]. Цей підхід сприяє розвитку регіонів, зменшенню рівня корупції та забезпеченню економічної стійкості територій.

– Кластеризація, що спрямована на формування кластерів територіальних підприємств та розвиток співпраці між ними. Цей підхід дозволяє забезпечити синергію виробничих процесів, зменшити витрати на виробництво, збільшити якість продукції та конкурентоспроможність підприємств.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>